

Erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027

Sivistyslautakunta 27.02.2024 § 16
127/02.08.01/2024

Opetus- ja kulttuuriministeriö on julistanut haettavaksi valtion erityisavustusta koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027. Myönnettävä erityisavustus on yhteensä enintään 145 683 000 euroa, jota maksetaan vuosittain 48 561 000 euroa. Avustus myönnetään opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan momentilta 29.10.20 vuosittain kolmessa samansuuruisessa erässä vuosina 2024, 2025 ja 2026. Avustukset maksetaan vuosina 2025 ja 2026 sillä ehdolla, että eduskunta myöntää tarkoitukseen määrärahat. Hakija hakee avustusta yhdellä hakemuksella, joka kattaa koko avustuskauden 2024–2027.

Varhaiskasvatuksen osalta haku koskee kuntia ja kuntayhtymiä, jotka järjestävät varhaiskasvatusta. Kunnat voivat sisällyttää yksityiset varhaiskasvatuksen palveluntuottajat hakemukseensa, mutta avustusta ei voi siirtää eteenpäin yksityisille varhaiskasvatuksen palveluntuottajille. Esi- ja perusopetuksen osalta haku koskee kuntia ja kuntayhtymiä sekä yksityisiä yhteisöjä, joilla on esiopetuksen ja perusopetuksen järjestämislupa. Harjoittelukoulut voivat olla yhteydessä kuntaan ja kunta voi sisällyttää sen alueella toimivan harjoittelukoulun hakemukseensa. Yksittäisen varhaiskasvatussyksikön tai koulun hakemuksia ei oteta huomioon.

Hakuaika alkaa 18.1.2024 ja päättyy 29.2.2024 klo 16.15. Päätökset pyritään tekemään keväällä 2024.

Avustuksen käyttötarkoitus varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatus on suomalaisen hyvinvointivaltion kivijalka, jossa luodaan pohja lapsen oppimiselle ja joka tasoittaa perhetaustasta johtuvia eroja lapsen oppimiseen ja hyvinvointiin. Osaava ja riittävä henkilöstö on yksi varhaiskasvatuksen laadun takeista.

Avustuksella vahvistetaan varhaiskasvatuksen laatua, tasoitetaan oppimiseroja sekä ehkäistään segregatiota. Erityisesti huomiota kiinnitetään tunnistettuun eriarvoistumiskehitykseen kuntien sisällä alueellisesti ja kuntien välillä, edistetään lasten oppimisen edellytyksiä sekä vahvistetaan lapsen oppimisen tukea osana pedagogista toimintaa. Valtionavustus on tarkoitettu varhaiskasvatuksen tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistamiseen. Valtionavustuksella edistetään oppimista, hyvinvointia ja lähipalveluperiaatetta sekä lapsen oikeutta välttämättömään ja riittävän varhaiseen tukeen.

Avustuksella tuetaan pysyvien toimintamallien, rakenteiden ja käytänteiden kehittämistä tukemalla varhaiskasvatuksen järjestäjien mahdollisuuksia palkata varhaiskasvatuksen henkilöstöä (varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen sosionomi tai lastenhoitaja) lapsiryhmien kokoa pienentämään, varhaiskasvatuksen erityisopettajia lasten tuen tarpeisiin vastaamaan sekä avustajia lapsiryhmiin, joissa on tukea tarvitsevia lapsia.

Avustuksen käyttötarkoitus esi- ja perusopetuksessa

Laadukas ja tasa-arvoinen peruskoulu on suomalaisen hyvinvointivaltion kivijalka, jonka perustana on kyky vähentää perhetaustan merkitystä oppimistuloksissa.

Avustuksella vahvistetaan esi- ja perusopetuksen laatua, tasoitetaan oppimiseroja, ehkäistään segregatiota ja pienennetään opetusryhmäkokoja. Kiinnitetään erityishuomio tunnistettuun eriarvoistumiskehitykseen koulujen sisällä ja koulujen välillä, isojen kaupunkien sisällä ja alueiden välillä, sukupuolten välisissä osaamiseroissa sekä maahanmuuttotaustaisten lasten ja nuorten kohdalla.

Valtionavustus on tarkoitettu esi- ja perusopetuksen tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden ja lähikouluperiaatteen sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistamiseen. Valtionavustuksella edistetään oppimista, hyvinvointia ja vuorovaikutusta sekä oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä ja riittävän varhaista tukea.

Avustuksella tuetaan pysyvien toimintamallien, rakenteiden ja käytänteiden kehittämistä tukemalla opetuksen järjestäjien mahdollisuuksia palkata opettajia ja avustajia ensisijaisesti sellaisten esi- ja perusopetuksen opetusryhmien opetuksen toteuttamiseksi ja tueksi, joissa tehostetun tuen (oppilaalle on tehty perusopetuslain 16a §:n mukainen oppimissuunnitelma) tai erityisen tuen (oppilaalle tehty perusopetuslain 17 §:n mukainen kirjallinen päätös) piirissä olevan oppilaan/oppilaiden opetus järjestetään osittain tai kokonaan yleisopetuksessa tai joissa on erikoissairaanhoidon piirissä olevia oppilaita.

Mäntsälän kunnan hakemus

Mäntsälän kunnan erityisavustusta koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027 on valmisteltu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyössä. Hakemuksessa on huomioitu haussa asetetut vaatimukset.

Varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa vahvistetaan erityisen ja tehostetun tuen sekä erikoissairaanhoidon piirissä olevien lasten ja oppilaiden tukea heidän päiväkodeissaan ja lähikouluissaan lisäämällä avustaja- ja ohjaajaresurssia ja palkkaamalla opettajia.

Varhaiskasvatuksessa on tarkoitus palkata jalkautuva erityisopettaja ja ryhmäavustajia ryhmiin. Ohjaaja- ja opettajaresurssin lisäksi yläkouluun on tarkoitus perustaa pienennetty yleisopetuksen ryhmä, vahvistamaan ahdistuneiden ja kouluikäymättömien oppilaiden koulunkäyntiä.

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen tulosalueiden valmistelemassa hakemuksessa varhaiskasvatus osuus 953 885 euroa ja esi- ja perusopetuksen osuus on 2 383 174 euroa. Mäntsälän kunta hakee koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027 yhteensä 3 322 059 euroa. Erityisavustusta voidaan käyttää kolmen vuoden ajan ja se jakautuu eri talousarvio vuosille seuraavasti:

2024	Avustus 80 %	Omarahoitus 20%	Yhteensä
Vaka ja esiopetus	92 426	23 107	115 532
Opetus	231 041	57 760	288 802
Yhteensä	323 467	80 867	404 334

2025	Avustus	Omarahoitus	Yhteensä
Vaka ja esiopetus	223 561	55 889	279 451
Opetus	554 499	138 625	693 124
Yhteensä	778 060	194 514	972 575
2026	Avustus	Omarahoitus	Yhteensä
Vaka ja esiopetus	223 561	55 889	279 451
Opetus	554 499	138 625	693 124
Yhteensä	778 060	194 514	972 575
2027	Avustus	Omarahoitus	Yhteensä
Vaka ja esiopetus	223 561	55 889	279 451
Opetus	554 499	138 625	693 124
Yhteensä	778 060	194 514	972 575
2024–2027	Avustus	Omarahoitus	Yhteensä
Vaka ja esiopetus	763 109	190 774	958 885
Opetus	1 894 539	473 635	2 368 174
Yhteensä	2 657 647	664 412	3 322 059

Haettava erityisavustus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa sekä perusopetuksessa ovat suurempia kuin mitä vastaavien hankkeiden kokonaisrahoitus on ollut aiempina vuosina. Vuonna 2023 koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin myönnettiin varhaiskasvatukselle 99 000 euroa avustusta ja hankkeen kokonaiskustannukset ovat 118 800 euroa. Perusopetukselle vastaavasti vuodelle 2023 myönnettiin 263 000 euroa ja hankkeen kokonaiskustannukset ovat 328 750 euroa. Aiemmillakin hakukierroilla erityisavustusta on haettu enemmän, kuin on saatu.

Koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin haettava erityisavustus haetaan ensimmäistä kertaa useammalle vuodelle. Hakemus on pykälän liitteenä. Koska hakemuksen jättämisellä on talousarviovaikutuksia useammalle talousarviovuodelle, valtion erityisavustuksen hausta päättää sivistyslautakunta.

Valmistelija

Oppimisen tuen erityisasiantuntija Hannele Vasama, sähköposti hannele.vasama(@)mantsala.fi, varhaiskasvatusasiantuntija Tiina Korhonen, sähköposti tiina.korhonen(@)mantsala.fi, varhaiskasvatuspäällikkö Karoliina Purola, sähköposti karoliina.purola(@)mantsala.fi, lapsen hyvinvoinnin ja tuen asiantuntija Anne Riihinen, sähköposti anne.riihinen(@)mantsala.fi, pedagoginen tvt-asiantuntija Jaana Palviainen, sähköposti jaana.palviainen(@)mantsala.fi

Esittelijä

Sivistysjohtaja Ahvo Timo

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta hyväksyy varhaiskasvatuksen ja opetuksen tulosalueilla valmistellun valtion erityisavustuksen hakemuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027.

Päätös

Hyväksyttiin ehdotuksen mukaan.

Liite 1. Hakemus Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024-2027
Liite 2. Liite hakemukseen